

VALSTYBINĖ ENERGETIKOS REGULIAVIMO TARYBA

Biudžetinė įstaiga, Verkių g. 25C-1, LT-08223 Vilnius, tel. (8 5) 213 5166, faks. (8 5) 213 5270, el. p. info@vert.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188706554

AB „Klaipėdos nafta“

2020- Nr. R2-(D)-
Į 2020-07-02 Nr. KN-339

DĖL AB „KLAIPĖDOS NAFTA“ NAUDOJIMOSI SUSKYSTINTŲ GAMTINIŲ DUJŲ TERMINALU TAISYKLIŲ DERINIMO

Valstybinė energetikos reguliavimo taryba (toliau – Taryba), vadovaudamasi Lietuvos Respublikos suskystintų gamtinių dujų terminalo įstatymo 10 straipsnio 1 dalimi, Reikalavimų naudojimosi suskystintų gamtinių dujų terminalu taisyklių, patvirtintų Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos (toliau – Komisija) 2012 m. gruodžio 21 d. nutarimu Nr. O3-433 „Dėl Reikalavimų naudojimosi suskystintų gamtinių dujų terminalu taisyklėms patvirtinimo“, 20 punktu, 2019 m. liepos 18 d. nutarimu Nr. O3E-246 „Dėl AB „Klaipėdos nafta“ naudojimosi suskystintų gamtinių dujų terminalu taisyklių derinimo“ suderino AB „Klaipėdos nafta“ naudojimosi suskystintų gamtinių dujų terminalu taisykles (toliau – Taisyklės).

Taryba gavo 2020 m. liepos 2 d. AB „Klaipėdos nafta“ (toliau – Bendrovė) raštą Nr. KN-339 (toliau – Raštas), kuriuo Bendrovė pateikė derinti Taisyklių pakeitimo projektą. Atsižvelgdama į tai, Taryba parengė Taisyklių nutarimo projektą ir 2020 m. liepos 13 d. raštu Nr. R2-(D)-4001 pateikė jį viešajai konsultacijai. Įvertinusi šį projektą, Taryba teikia šias pastabas:

1. 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 715/2009 dėl teisės naudotis gamtinių dujų perdavimo tinklais sąlygų, panaikinančiame Reglamentą (EB) Nr. 1775/2005 (toliau – Reglamentas) vartojama sąvoka „pajėgumų paskirstymas“ (angl. *capacity allocation*). Todėl atitinkamai siūlome Taisyklėse naudoti būtent tokią sąvoką pajėgumų paskirstymo procedūros kontekste.

2. Reglamento 2 straipsnio 21 ir 23 punktuose yra įtvirtinta pajėgumų perkrovos sąvoka. Taisyklių pakeitimo projekte ši sąvoka keičiama į pajėgumų perviršio sąvoką, tačiau toks sąvokos pakeitimas neatitinka Reglamente ir kituose ES teisės aktuose vartojamos sąvokos. Atsižvelgdami į tai, kad sąvokos vartojamos Taisyklėse turi būti suderintos su Reglamentu atitinkamai prašome vartoti pajėgumų perkrovos (angl. *capacity congestion*) sąvoką.

3. Pateiktame Taisyklių projekte 25 punktas pakeičiamas panaikinant šią pastraipą:

„Pasibaigus metinei Terminalo pajėgumų paskirstymo procedūrai Prašymai suteikti Terminalo pajėgumus pateikiami ne vėliau kaip likus 60 (šešiasdešimt) dienų iki prašomų Terminalo pajėgumų panaudojimo pradžios. Prašymai gali būti teikiami ir kitais terminais, Terminalo naudotojui ir Operatoriui sutarus“. Tačiau panaikinus šią pastraipą lieka neaiški procedūra, kaip užsakomi pajėgumai. Todėl siūlome Taisyklių 25 punktą išdėstyti taip:

„25. Terminalo pajėgumus Operatorius paskirsto ir pasibaigus metinei Terminalo pajėgumų paskirstymo procedūrai Taisyklių VII skirsnyje numatyta tvarka, t. y. pasibaigus Taisyklių **Error! Reference source not found.** papunktyje nustatytam terminui, kada yra Laisvų pajėgumų. Operatorius savo interneto svetainėje nuolat skelbia ir atnaujina informaciją apie siūlomus įsigyti Laisvus pajėgumus.

Pasibaigus metinei Terminalo pajėgumų paskirstymo procedūrai Prašymai suteikti Terminalo pajėgumus pateikiami ne vėliau kaip likus 60 (šešiasdešimt) dienų iki prašomų Terminalo pajėgumų panaudojimo pradžios. Prašymai gali būti teikiami ir kitais terminais, Terminalo naudotojui ir Operatoriui sutarus“.

4. Siekiant aiškumo, siūlome Taisyklių 29.4 papunktį išdėstyti taip:

„29.4. Operatoriaus Taisyklių 8 priede „Banko garantijos forma, skirta pasiūlymo galiojimo užtikrinimui“ nustatytos formos pasiūlymo galiojimo užtikrinimą patvirtinantį dokumentą, išduotą ne mažesnei sumai nei apskaičiuota pagal Terminalo paslaugų kainų ir formulių sąrašė nurodytą atitinkamą formulę. Šis reikalavimas netaikomas:

29.4.1. Paskirtajam tiekėjui Terminalo pajėgumų, kurie yra paskirti Terminalo būtinojo kiekio tiekimui apimtimi vykdant LR Suskystintų gamtinių dujų terminalo įstatyme nustatytą įpareigojimą;

29.4.2. Terminalo naudotojui, kuriam jau yra suteikti Terminalo pajėgumai ir kuris siekia įsigyti papildomus Terminalo pajėgumus;

29.4.3. Pareiškėjui, kuris kartu su Prašymu pateikia duomenis apie atitikimą VII skyriaus devintajame skirsnyje numatytiems Kreditingumo reikalavimams;“

5. Siekiant aiškumo, siūlome Taisyklių 33 punktą išdėstyti taip:

„33. Operatorius kiekvienu atveju ne vėliau kaip kitą darbo dieną po sprendimo atmesti Prašymą suteikti Terminalo pajėgumus, apie priimtą sprendimą ir jo priėmimo motyvus informuoja Pareiškėją ir Tarybą.“

6. Taryba atkreipia dėmesį, kad Reglamento 15 straipsnyje yra nurodyta, kad suskystintų gamtinių dujų (toliau – SGD) sistemų operatoriai nediskriminuodami siūlo paslaugas visiems tinklo naudotojams. Reglamento 17 straipsnyje įtvirtinta, kad SGD sistemos operatoriai įgyvendina nediskriminacinius ir skaidrius pajėgumų paskirstymo mechanizmus.

Tačiau Taisyklių projekto 37.1 papunktyje nurodyta, kad jeigu pareiškėjai pageidauja įsigyti didesnius Terminalo pajėgumus, negu yra paskirstomi Terminalo pajėgumai, Operatorius pasiūlo pareiškėjams Terminalo pajėgumus vadovaudamasis 37 punkte nurodyta prioritetų tvarka, pirmiausia Terminalo pajėgumus suteikiant Paskirtajam tiekėjui Terminalo būtinojo kiekio tiekimo apimtimi. Taryba atkreipia dėmesį, kad Taisyklių projekto 66 punkte nurodyta, kad „Už Nepanaudotus pajėgumus, kurie nebuvo perleisti šiame skirsnyje numatyta tvarka, Operatorius turi teisę Terminalo naudotojui taikyti baudą, kurios dydis apskaičiuotas pagal Terminalo paslaugų kainų ir formulių sąrašė nurodytą atitinkamą formulę. Ši sąlyga netaikoma Paskirtajam tiekėjui paskirtų, bet nepanaudotų Terminalo pajėgumų, reikalingų vykdyti Terminalo būtinojo kiekio tiekimo įpareigojimą, apimtimi.“ Prašome nurodyti, koku pagrindu ši sąlyga yra netaikoma Paskirtajam tiekėjui paskirtų, bet nepanaudotų Terminalo pajėgumų, reikalingų vykdyti Terminalo būtinojo kiekio tiekimo įpareigojimą, apimtimi. Primename, kad Reglamento 17 straipsnyje nurodyta, kad SGD sistemos operatoriai įgyvendina nediskriminacinius ir skaidrius pajėgumų paskirstymo mechanizmus, o Taisyklių projekto 66 punkto nuostata galimai nėra suderinta su Reglamento nuostatomis.

Taryba atkreipia dėmesį, kad Taisyklių projekto 74 punkte nurodyta, kad „Terminalo naudotojų Operatoriui pateikiamuose Paslaugų grafikuose nurodyti planuojami išdujinti ir (arba) perkrauti SGD kiekiai privalo atitikti Pageidaujiamame preliminariniame Paslaugų teikimo grafike nurodytus metinius kiekius (jei Terminalo pajėgumai suteikti metinės Terminalo pajėgumų paskirstymo procedūros metu) bei Mėnesio grafikuose nurodytus mėnesio kiekius (jei Terminalo pajėgumai suteikti pasibaigus metinei Terminalo pajėgumų paskirstymo procedūrai). Terminalo naudotojui leidžiama nukrypti ne daugiau kaip 5 procentus nuo jam suteiktų Terminalo išdujinimo ir perkrovos pajėgumų per naudojimosi Terminalo paslaugomis laikotarpį atitinkamais Dujų metais kiekio, už tai jam

netaikant baudų. Ši sąlyga netaikoma Paskirtajam tiekėjui vykdant Terminalo būtinojo kiekio tiekimą paskirtų Terminalo pajėgumų, reikalingų vykdyti Terminalo būtinojo kiekio tiekimo įpareigojimą, apimtimi.“ Primename, kad Reglamento 17 straipsnyje nurodyta, kad SGD sistemos operatoriai įgyvendina nediskriminacinius ir skaidrius pajėgumų paskirstymo mechanizmus, o Taisyklių projekto 74 punkto nuostata galimai nėra suderinta su Reglamento nuostatomis.

Taryba atkreipia dėmesį, kad Taisyklių projekto 78.4 papunktyje nurodyta, kad „Skirstant Laiko intervalus, prioritetas yra teikiamas Paskirtajam tiekėjui, pajėgumų reikalingų užtikrinti SGD terminalo būtinojo kiekio tiekimą apimtimi, kuris turės galimybę nurodyti Atvykimo laikotarpį ir tikslų Krovinio dydį, išskyrus atvejus, kai egzistuoja kitas Terminalo naudotojas, kurio Paskolintas SGD kiekis kitiems Terminalo naudotojams per tą patį Laiko intervalą, apskaičiuotas pagal Taisyklių 78.5 papunktyje pateiktą formulę yra mažiausias. Operatorius turi teisę pareikalauti, kad Paskirtasis tiekėjas pakeistų jo pateiktą Metinio grafiko projektą taip, kad suformavus Bendrą Terminalo metinį grafiką, būtų užtikrintas SGD terminalo būtinojo kiekio tiekimas, kurio reikia stabiliam SGD terminalo dujinimo technologijos procesui palaikyti arba SGD terminalo techninės būklės, leidžiančios esant poreikiui pradėti dujinimą po to, kai SGD terminalo dujinimo procesas laikinai nebuvo vykdomas ir tiekti Lietuvos Respublikos teisės aktuose nurodytus gamtinių dujų kokybės reikalavimus atitinkančios kokybės gamtines dujas į Perdavimo sistemą, užtikrinimui.“ Primename, kad Reglamento 17 straipsnyje nurodyta, kad SGD sistemos operatoriai įgyvendina nediskriminacinius ir skaidrius pajėgumų paskirstymo mechanizmus, o Taisyklių projekto 78.4 papunkčio nuostata galimai nėra suderinta su Reglamento nuostatomis.

Lietuvos Respublikos suskystintų gamtinių dujų terminalo įstatymo 2 straipsnio 3 dalyje nurodyta, kad suskystintų gamtinių dujų terminalo būtinasis kiekis – Vyriausybės nustatyta tvarka apskaičiuotas, suderintas su Taryba ir Vyriausybės patvirtintas SGD terminalo būtinajai veiklai užtikrinti reikalingas minimalus metinis dujinamų gamtinių dujų kiekis. Minimaliu metiniu dujinamų gamtinių dujų kiekiu pripažįstamas toks gamtinių dujų kiekis, kuris pagrįstai reikalingas SGD terminalo dujinimo technologijos procesui ir SGD terminalo techninės būklės, leidžiančios atsiradus poreikiui pradėti dujinimą ir tiekti gamtines dujas į perdavimo sistemą po to, kai SGD terminalo dujinimo procesas nebuvo vykdomas, užtikrinimui palaikyti. Suskystintų gamtinių dujų terminalo įstatymo 11 straipsnio 1 dalyje yra numatyta, kad SGD terminalo būtinojo kiekio tiekimą užtikrina paskirtasis tiekėjas.

Suskystintų gamtinių dujų terminalo būtinojo kiekio tiekimo ir gamtinių dujų vartojimo pajėgumų nustatymo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Vyriausybės 2012 m. lapkričio 7 d. nutarimu Nr. 1354 „Dėl Gamtinių dujų tiekimo diversifikavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau - Diversifikavimo tvarkos aprašas), 4 punkte taip pat įtvirtinta, kad SGD terminalo būtinojo kiekio tiekimą užtikrina paskirtasis tiekėjas.

Pažymėtina, kad tiek Suskystintų gamtinių dujų terminalo įstatymo, tiek Diversifikavimo tvarkos aprašo nuostatos nenumato išimčių taikymo. Taip pat pažymėtina, kad Suskystintų gamtinių dujų terminalo įstatymas, tiek Diversifikavimo tvarkos aprašas yra žemesnės galios teisės aktai, nei Reglamentas, kurio 15 ir 17 straipsniuose numatytas reikalavimas užtikrinti nediskriminuojančią prieigą. Taip pat paminėtina, kad 2019 m. sausio 1 d. pradėjo galioti nauja Suskystintų gamtinių dujų terminalo įstatymo redakcija, kurioje nebeliko prievolės elektros energijos ir (ar) šilumos energijos gamintojams užsitikrinti gamtinių dujų tiekimą pagal sutartis su paskirtuoju tiekėju.

Atsižvelgdami į tai, kas išdėstyta, siūlytina apsvarstyti galimybę atsisakyti Taisyklėse įtvirtintų išimčių susijusių su paskirtuoju tiekėju arba prašome Tarybai pateikti informaciją, susijusią su sprendimu dėl išvardintų išimčių taikymo paskirtajam tiekėjui, išsamiai nurodant, koku teisiniu pagrindu jos suteiktos, atitinkamai pridėdant atitinkamų kompetentingų institucijų pozicijas ir (ar)

išvadas (pvz., Energetikos ministerijos, Europos Komisijos, Bendrovės). Papildomai pateikiant vertinimą ar pastarųjų išimčių atsisakymas iš esmės techniškai neapribotų paskirtojo tiekėjo pareigų, įtvirtintų aukščiau įvardintuose teisės aktuose, vykdymo.

7. Siekiant aiškumo, siūlome Taisyklių 155 punktą išdėstyti taip:

„155. Operatoriaus teikiamų Terminalo paslaugų kainas atitinkamam laikotarpiui nustato Valstybinė energetikos reguliavimo taryba (toliau – Taryba), Suskystintų gamtinių dujų terminalo įstatyme, Gamtinių dujų įstatyme ir kituose teisės aktuose nustatyta tvarka. Konkrečios Terminalo paslaugų kainos yra apskaičiuojamos pagal Terminalo paslaugų kainų ir formulių sąrašą pateiktas atitinkamas formules ir skelbiamos viešai Operatoriaus interneto svetainėje.“

Pažymime, kad viešoji konsultacija dėl Taisyklių projekto truko iki rugpjūčio 10 d. Suinteresuotų subjektų pateiktos pastabos ir pasiūlymai yra skelbiami viešai Tarybos interneto svetainėje. Taryba prašo įvertinti viešosios konsultacijos metu gautas pastabas bei pasiūlymus ir pateikti Tarybai derinti patikslintą Taisyklių projektą.

Tarybos pirmininko pavaduotojas

Jonas Makauskas